

Ändring av detaljplan 470 inom Starrkärr 4:60 m.fl.

Ale kommun, Västra Götalands län

Ärendenummer: PLAN.2018.12

UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

PLANENS SYFTE

Planarbetet syftar till att möjliggöra en ändamålsenlig fastighetsreglering genom att pröva en detaljplaneändring så att den överensstämmer med de verkliga förhållandena på platsen. Verksamhetsändamålen för fastigheten förblir densamma enligt den gällande detaljplanen 470, det vill säga småindustri, handel och kontor.

PLANOMRÅDETS STORLEK, LÄGE OCH BESKAFFENHET

Planområdet är beläget i centrala Älvängen mellan Svenstorpsvägen och Garverivägen och är cirka 0,9 ha. Marken ägs av Ale kommun och utgörs av ett grönområde samt en mindre grusplan som idag används som parkering. Planområdet gränsar till ett grönområde, verksamheter, parkering och flerfamiljshus. I översiktsplanen anges marken som ”verksamheter, större områden” och ”vägkorridor”. Bilden ovan visar planområdet (röd streckad linje). Området har tidigare varit åkermark. Marken slutade brukas runt skiftet 1990-tal-00-tal.

Gällande detaljplaner

Den gällande detaljplanen för planområdet innehåller småindustri, handel och kontor för kvartermark. Detaljplanen innehåller även allmän platsmark som lokalgata, GC-väg och även en vändplats. Den gällande detaljplanen innebar att åkermark togs i anspråk.

BEDÖMNING AV KONSEKVENSER UTIFRÅN BILAGA 2 OCH BILAGA 4 I FÖRORDNINGEN OM MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Delar av planområdet kan påverkas av höga vattennivåer i Göta älv, vilket i sin tur kan påverka hälsa och säkerhet i planområdet. Detta illustreras i dagvattenutredningen för FÖP Älvängen.

Det kan eventuellt behövas skyddsåtgärder ifall det visar sig finnas behov av dagvattenåtgärder eller skydd mot höga älvnivåer. En dagvattenutredning bör göras för att bl.a. ge svar på hur dagvattnet skall omhändertas.

När den gällande detaljplanen 470 antogs 2008-08-25 innebar detta att brukningsvärd jordbruksmark togs i anspråk. Eftersom hela detaljplan 470 inte har byggt ut ännu är delar av fastigheten Starrkärr 4:60 m.fl. fortfarande åkermark. Detta innebär att det är först genom *detaljplan för verksamhetsändamål inom Starrkärr 4:60 m.fl.* som åkermarken kommer att exploateras i praktiken. Detaljplan för verksamhetsändamål inom Starrkärr 4:60 m.fl. medför med andra ord den gällande detaljplanens intentioner för området. Därför hänvisas i checklistan nedan både till denna nya plan och den gällande planen.

BEDÖMNING OM PLANEN ANSES MEDFÖRA EN BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Ale kommun bedömer att ett genomförande av planen för fastighetsreglering på fastigheten Starrkärr 4:60 m.fl. inte leder till betydande påverkan på miljö, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra resurser enligt 4 kap. 34 § i PBL (2010:900). En strategisk miljöbedömning för planen ska därför inte genomföras.

Undersökningen av betydande miljöpåverkan har varit föremål för samråd med länsstyrelsen under april 2019. Länsstyrelsen bedömer att genomförandet av förslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Fortsatt arbete

Inom ramen för planarbetet kommer följande miljöaspekter att studeras vidare:

- Dagvattenlösningar
- Översvämningsrisk
- Eventuella biotopskyddsobjekt

Undersökningen av betydande miljöpåverkan är utförd av:

.....
Maria Magnusson
Kommunekolog

.....
Denisse Predoianu
Planarkitekt

Sektor samhällsbyggnad, plan och bygg
Alafors 2019-04-01

BILAGA 1: CHECKLISTA FÖR UNDERSÖKNING AV BETYDANDE
MILJÖPÅVERKAN
BILAGA 2: LAGAR OCH PARAGRAFER

DETALJPLAN FÖR STARRKÄRR 4:60 M.FL.
CHECKLISTA UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Påverkas Kan Ingen
påverka påverkan

Bedömningskriterier

HUSHÅLLNING MED MARK, VATTEN OCH ANDRA RESURSER

Mark- och vattenanvändning			x	<ul style="list-style-type: none"> • Leder detaljplanen till avsevärd förändring av mark- eller vattenanvändningen? • Innebär planeringen god hushållning med mark- och vattenområden och att områden används för de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov enligt 2 kap. 2 § PBL och 3 kap. 1 § MB? 	Ingen påverkan. Gällande detaljplan anger småindustri, handel och kontor. Då den gällande planen antogs innebar det att åkermark togs i anspråk.
Allmänna intressen (övriga)			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berör planen det generella riksintresset för totalförsvaret? • Påverkas stora opåverkade områden enligt 3 kap. 2 § MB? • Påverkas ekologiskt särskilt känsliga områden enligt 3 kap. 3 § MB? • Påverkas brukningsvärd jordbruksmark enligt 3 kap. 4 § MB • Påverkas skogsmark av betydelse för skogsbruket (3 kap 4 § MB)? 	Ingen påverkan. Gällande detaljplan anger småindustri, handel och kontor. Då den gällande planen antogs innebar det att åkermark togs i anspråk. Någon bedömning av brukningsvärd jordbruksmark gjordes inte i det tidigare planarbetet.
Naturreсурser			x	<ul style="list-style-type: none"> • Leder detaljplanen till avsevärt uttömmande av någon ej förnyelsebar naturresurs? • Påverkas utvinning av värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7§ MB? • Motverkas mål och riktlinjer i grushushållningsplanen? • Finns risk för minskning av vattentillgången i yt- eller grundvattentäkt? Innebär planen markavvattning? Berörs regional vattenförsörjningsplan? 	Ingen påverkan.
Transporter/kommunikationer			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berör planen riksintresse för kommunikationer och/eller farled? • Berörs riksintresse för energidistribution? • Kan detaljplanen ge upphov till en betydande ökning av fordonstrafik? • Innebär planen att befintlig infrastruktur nyttjas på ett effektivt sätt? Leder planen till omfattande behov av ny infrastruktur? Finns kollektivtrafik utbyggt i området? 	Ingen påverkan.

NATUR, KULTUR OCH LANDSKAP

Naturvärden			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berör planen riksintresse för naturvård eller Natura 2000? • Berör planen juridiskt skyddad natur som naturreservat, naturminne, naturvårdsavtal, strandskydd, biotopskydd (generellt eller utpekad)? • Berör planen områden ekologiskt särskilt känsliga områden enligt miljöbalken 3 kap. 3 § • Berör planen naturvärden i översiktsplan, naturvårdsprogram eller andra kända naturvärden (exempelvis lövskogsinventering, våtmarksinventering, ängs- och hagmarksinventering, värdefulla odlingslandskap, nyckelbiotoper)? • Berör planen hotade eller juridiskt skyddade arter eller livsmiljöer för sådana arter? • Berör planen känsliga ekologiska, hydrologiska eller geomorfologiska processer som skred, översvämningar, meandring? • Påverkas värdefulla element, t ex skyddsvärda träd eller dammar? 	Ingen påverkan. Den tidigare planen innebar att mark med översvämningsrisk togs i anspråk.
Kulturmiljö			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berör planen riksintresse för kulturmiljö? • Berör planen juridiskt skyddade kulturmiljöer exempelvis kulturresevat, byggnadsminnen? • Berör planen miljöer som är utpekade i kulturarvsplanen Kultur i arv delar eller tillhörande bebyggelseinventering? • Kan detaljplanen medföra påverkan på andra kulturhistoriskt värdefulla miljöer eller lämningar, exempelvis värdefulla odlingslandskap?? 	Ingen påverkan.
Fornlämningar			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berör planen kända fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar? • Är närområdet särskilt rikt på fornlämningar? Är det sannolikt att området innehåller okända fornlämningar? 	Ingen påverkan.

Landskap			x	<ul style="list-style-type: none"> • Kan planeringen påverka landskapsbilden? Finns risk att särskilt värdefull landskapsbild påverkas? • Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation? • Finns risk att estetiska landskapsvärden påverkas? Finns risk att det skapas någon för allmänheten obehaglig landskapsbild? 	Ingen påverkan. Gällande detaljplan 470 innebar att odlingslandskap skulle exploateras, vilket innebar en förändring av landskapsbilden. Hela planen har ännu inte byggts ut. Det blir därför en förändring av landskapsbilden i verkligheten, men beslut om denna förändring fattades redan i samband med den gällande planen. I och med att planen har byggts ut till stora delar blir den nu aktuella förändringen inte så stor.
REKREATION OCH FRILUFTSLIV					
Rekreation			x	<ul style="list-style-type: none"> • Finns tillgängliga grönområden och rekreativmiljöer inom 300 meter från boende, skola och förskola? • Berörs kända sociotopvärden eller andra rekreativmiljöer av planen? • Finns tillgängliga lek miljöer i anslutning till bostäder? 	Ingen påverkan.
Friluftsliv			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berörs riksintresse för friluftsliv? • Minskar arealen av områden med värden för friluftsliv? (Strövområden, vandringsleder, svamp & bär/jakt/fiske, friluftsanläggningar, skidspår mm) • Försämras kvaliteten hos någon friluftsmöjlighet? • Påverkas avstånd och/eller tillgänglighet till friluftsmöjligheter? • Kan tysta områden och/eller stora opåverkade områden påverkas av planeringen direkt eller indirekt? 	Ingen påverkan. Området har inga värden för friluftsliv och rekreation. Området ligger nära motorvägen och är bullerstört.
VATTEN, LUFT OCH KLIMAT					
Vattenkvalitet			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berör planen vattenskyddsområde? • Kan planen påverka grundvattenkvalitet eller ytvattenkvalitet? • Påverkas känsliga recipienter? • Finns risk av miljö kvalitetsnormer för vatten enligt 5 kap. MB påverkas? 	Kan påverkas. Det finns dagvattenledningar runt området. Dagvattnet från andra områden ansluts till dagvattennätet för planområdet men bör undersökas vidare enligt Älvängen Dagvatten PM för att avgöra avrinningen. Enligt detta PM bör det planeras för en dagvattendamm utanför planområdet.

Luftkvalitet			x	<p>Kan detaljplanen medföra</p> <ul style="list-style-type: none"> • försämring av luftkvaliteten? • obehaglig lukt? • påverkan på miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. MB? 	Ingen påverkan.
Lokalklimat			x	<ul style="list-style-type: none"> • Kan detaljplanen medföra förändringar i luftförelser, solförhållanden, luftfuktighet, temperatur m.m.? 	Ingen påverkan.
HÄLSA OCH SÄKERHET					
Markstabilitet, skred, erosion m.m.			x	<ul style="list-style-type: none"> • Finns instabilitet i markförhållanden eller geologiska grundförhållanden, risk för skred, ras etc? • Finns risk för erosion? 	Ingen påverkan. Risken för skred är låg enligt tidigare utredningar.
Översvämning			x	<ul style="list-style-type: none"> • Berörs planen av ytliga avrinningsvägar, instängda områden m.m.? • Påverkar planeringen infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning? • Finns risk för påverkan vid höga nivåer i sjöar och vattendrag? 	Delar av området kan påverkas av höga vattennivåer i Göta älv. Området är inte instängt. Se dagvattenutredning för FÖP Älvängen.
Markföroreningar			x	<ul style="list-style-type: none"> • Är det risk för att det finns markföroreningar som påverkar området? • Finns risk att planen orsakar markföroreningar? 	Ingen påverkan. Området är inte förorenat enligt tidigare utredningar för gällande plan.
Buller, vibrationer, bländning och strålning			x	<ul style="list-style-type: none"> • Kan planen medföra förändring av ljudbilden i området? • Riskerar människor att exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden eller skadliga nivåer för buller och vibrationer? Riskerar miljökvalitetsnormer för buller enligt 5 kap. MB att överskridas? • Kan detaljplanen medföra bländande ljussken? • Berörs planen av eller medför den elektromagnetisk strålning? 	Ingen påverkan. Planen kan medföra en förändring av ljudbilden i området beroende på den verksamhet (småindustri, handel och kontor) som kommer att exploateras. Kan bli en förbättring för boende i syd från området när det kommer till buller från motorvägen. Dock kommer det troligtvis trafikeras mer på lokalgator och på- och avlastning kan påverka beroende på var detta planeras vara. Detta är dock ingen betydande förändring.
Risk och säkerhet			x	<ul style="list-style-type: none"> • Kan detaljplanen medföra explosionsrisk eller risk för utsläpp av särskilt miljö och hälsofarliga ämnen vid händelse av olycka? 	Ingen påverkan. Enligt tidigare utredning för gällande plan har det konstaterats att stora mängder farligt gods på lastbil och tåg trafikerar området. Även Göta älv används som transportled för farligt gods. Enligt Trafikverket bör ny bebyggelse generellt

					inte tillåtas inom ett område på 30 meter från en järnväg.
KUMULATIVA EFFEKTER, ALTERNATIV OCH TILLSTÅND					
Kumulativa effekter			x	<ul style="list-style-type: none"> • Ger planen flera begränsade effekter som tillsammans kan vara betydande? • Ger planen tillsammans med befintliga förhållanden sammanlagt en betydande påverkan? • Ger planen och andra aktuella planer och projekt sammanlagt en betydande påverkan? 	Ingen påverkan. Gällande plan innebar att jordbruksmark togs i anspråk. Mycket av den brukningsvärda jordbruksmarken i älvens dalgång har exploaterats, vilket har gett en stor kumulativ påverkan. I och med att närområdet i resterande delar av planen redan har exploaterats är det dock motiverat att exploatera denna yta som ligger mellan exploaterade tomter och därför förlorat stora delar av sitt värde som jordbruksmark.
Alternativ			x	<ul style="list-style-type: none"> • Kan planens syfte uppnås på annat sätt? • Finns mer lämplig lokalisering? • Kan ändrad utformning och/eller omfattning minska påverkan? 	Ingen påverkan. Annan lokalisering borde ha prövats i samband med gällande detaljplan eftersom jordbruksmark togs i anspråk.
Anmälan, tillstånd, dispenser			x	<ul style="list-style-type: none"> • Krävs tillstånd enligt 7 kap 27-28 §§ MB (Natura 2000)? • Krävs tillstånd eller anmälan om miljöfarlig verksamhet, 9 kap MB? • Krävs tillstånd eller anmälan om vattenverksamhet, 11 kap MB? • Krävs dispens från förbudet mot markavvattning, 11 kap MB? • Krävs dispens eller upphävande av strandskydd, 7 kap MB? • Krävs dispens från biotopskydd, 7 kap MB? • Behövs dispens från artskyddet, 8 kap MB? • Krävs samråd enligt kap 12 6 § MB? • Krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen? • Krävs andra tillstånd, dispenser eller samråd (naturreservat, naturminne, vattenskyddsområde eller annat)? 	Kan påverka. Detta ska kontrolleras i fält.
Skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder			x	<ul style="list-style-type: none"> • Kommer skyddsåtgärder krävas för att minska negativ påverkan? • Kommer kompensationsåtgärder att krävas om planen genomförs? • Vilken inriktning och omfattning bör kompensationsåtgärderna få? 	Eventuellt om det visar sig finnas behov av dagvattenåtgärder eller skydd mot höga älvnivåer.

MILJÖMÅL

Nationella och regionala miljömål			<p>Riksdagens miljömål (se även regionala tilläggs mål)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • Skyddande ozonskikt • Grundvatten av god kvalitet • Ett rikt odlingslandskap • Frisk luft • Säker strålmiljö • Hav i balans samt levande kust och skärgård • Storslagen fjällmiljö • Bara naturlig försurning • Ingen övergödning • Myllrande våtmarker • God bebyggd miljö • Giftfri miljö • Levande sjöar och vattendrag • Levande skogar • Ett rikt växt- och djurliv 	Ingen påverkan. Målet ”Ett rikt odlingslandskap” har påverkats negativt av den gällande planen. Se bedömningar om jordbruksmark ovan.
Kommunala miljömål			<p>6 av riksdagens miljömål lyfts fram i Ale kommuns naturvårdsprogram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Levande sjöar och vattendrag • Myllrande våtmarker • Levande skogar • God bebyggd miljö • Ett rikt växt- och djurliv 	Ingen påverkan. Målet ”Ett rikt odlingslandskap” har påverkats negativt av den gällande planen. Se bedömningar om jordbruksmark ovan.

REGLER FÖR UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN AV DETALJPLAN (Plan- och bygglagen, Miljöbalken, Förordning om miljökonsekvensbeskrivning)

När en kommun upprättar en plan eller program skall en undersökning av betydande miljöpåverkan göras för att se om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet är att **integrera** miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas.

Kommunen ska göra sin bedömning enligt de kriterier som anges i **bilaga 4** till MKB-förordningen. För detaljplaner som medger en användning av planområdet för verksamheter som räknas upp i 4 kap. 34 § PBL(2010:900):

1. industriändamål,
2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. hamn för fritidsbåtar,
5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. permanent campingplats,
7. nöjespark,
8. en djurpark,
9. en spårväg, eller
10. en tunnelbana

skall även kriterierna i **bilaga 2** till MKB-förordningen användas vid en undersökning av betydande miljöpåverkan. Det får antas gälla flertalet detaljplaner.

Kommunen ska bedöma om någon enskild aspekt eller flera aspekter sammantaget kan leda till att planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kriterierna för bedömning av miljöpåverkan innehåller framför allt negativa aspekter men även vissa positiva aspekter ska beaktas. Det är dock den negativa miljöpåverkan som är utslagsgivande vid kommunens ställningstagande till om en miljöbedömning ska göras eller inte. Osäkerhet om vilken miljöpåverkan planens genomförande kan få, bör hanteras som en risk för betydande negativ miljöpåverkan. En positiv påverkan ur en aspekt kan inte vägas mot en negativ påverkan ur en annan.

Samråd om behovsbedömningen

Innan kommunen tar ställning till om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå så ska den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen eller programmet, ges tillfälle att yttra sig. *Tillfälle att yttra sig* är inte definierat och kräver till exempel inte muntliga samråd. En undersökning av betydande miljöpåverkan sker lämpligen i samband med upprättande av planprogrammet. Genom att följa PBL:s bestämmelser om samråd täcks även MKB-förordningens krav in.

Motiverat ställningstagande

En undersökning av betydande miljöpåverkan bör alltid utmynna i ett *motiverat ställningstagande*. När ställningstagandet är att en miljöbedömning inte behövs är det ett uttryckligt krav att skälen för ställningstagandet anges. Kommunens bedömning av miljöpåverkan bör göras tidigt och bedömningen ska göras tillgänglig för allmänheten. Det är tillräckligt att ställningstagandet, det vill säga kommunens bedömning i frågan om behovet av miljöbedömning, redovisas i protokollsutdrag och kungörelser och offentliggörs på kommunens anslagstavla. Därefter bör ställningstagandet och skälen för det redovisas i planbeskrivningen. Ställningstagandet görs lämpligen av det organ i

kommunen som beslutar om godkännandet av planprogrammet, om sådant finns, eller av det organ som beslutat att planen ska upprättas.

Kriterier till MKB-förordningen för beslut om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Bilaga 2

1. Projektens karaktäristiska egenskaper

Projektets karaktäristiska egenskaper måste beaktas, särskilt

- a) projektets omfattning,
- b) projektets förening med andra projekt,
- c) projektets utnyttjande av mark, vatten och andra resurser,
- d) projektets alstrande av avfall,
- e) föroreningar och störningar, och
- f) risken för olyckor, särskilt när det gäller de ämnen och den teknik som har använts.

2. Projektens lokalisering

Miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade måste beaktas. Vid bedömningen skall särskild hänsyn tas till

- a) nuvarande markanvändning,
- b) markens, vattnets och andra resursers förekomst, kvalitet och förnyelseförmåga i området, och
- c) den befintliga miljöns känslighet, med särskild uppmärksamhet på
 - större opåverkade områden
 - våtmarker,
 - kustområden,
 - bergs- och skogsområden,
 - nationalparker, naturreservat, kulturresevat och andra områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken,
 - områden där kvalitetsnormer har överträtts eller riskerar att överträdas,
 - tätbefolkade områden, och
 - historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla markområden,

3. De möjliga effekternas karaktäristiska egenskaper

Projektets möjliga påverkan av betydelse måste beaktas i förhållande till de kriterier som finns under 1 och 2 och särskilt när det gäller

- a) effekternas omfattning (geografiskt område och den berörda befolkningens storlek),
- b) effekternas gränsöverskridande karaktär,
- c) effekternas betydelse och komplexitet, varvid särskild hänsyn bör tas till allmänhetens behov av information,
- d) effekternas sannolikhet, och
- e) effekternas varaktighet, vanlighet och uppträdande (reversibilitet)

Bilaga 4

1. Planens eller programmets karaktäristiska egenskaper

I bedömningen skall särskilt beaktas i vilken utsträckning planen eller programmet

- a) anger förutsättningarna för verksamheter eller åtgärder när det gäller plats, art, storlek och driftförhållanden eller genom att fördela resurser,
- b) har betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan,
- c) har betydelse för integreringen av miljöaspekter särskilt för att främja en hållbar utveckling,
- d) innebär miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, eller
- e) har betydelse för genomförandet av gemenskapens miljölagstiftning.

2. Typen av påverkan och det område som kan antas bli påverkat

I bedömningen skall särskilt beaktas

- a) sannolikheten, varaktigheten och frekvensen av påverkan och möjligheten att avhjälpa den,
- b) påverkans totaleffekt,
- c) påverkans gränsöverskridande art,
- d) riskerna för människors hälsa eller för miljön,
- e) påverkans storlek och fysiska omfattning,
- f) vilken betydelse och sårbarhet som det påverkade området har på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, kulturarvet eller speciella särdrag i naturen, och
- g) påverkan på områden eller natur som har erkänd nationell, gemenskaps- eller internationell skyddsstatus. Förordning (2005:356)